

1866-09-11

Afsender

J. C. Jacobsen

Modtager

Carl Jacobsen

Type:

Brev

Sprog:

Dansk

Afsendersted:

København

Modtagersted:

Paris

Arkivplacering:

Uden FA-nummer, æske F 3,1

Emneord:

uddannelse

Dokumentindhold

J. C. Jacobsen gentager, at det er vigtigt at Carl lærer fysik og kemi, men samtidig skal Carl også lære at være et socialt menneske.

Transskription

D 11 th September 1866

Kjære Carl!

Det var paa den høie Tid at dit Brev fra Quimper ankom i Fredags, thi din Moder var begyndt at blive meget urolig over at der var hengaaet 10 Dage siden vi hørte fra Dig, uagtet jeg beroligede hende med, at dette næsten var uundgaaeligt naar man var paa Reise.- At dit Brev derfor var dobbelt kjærkommen behøver jeg ikke at sige, ihvorvel det ikke indeholdt Synderligt af Interesse for hende undtagen Dét, at Du havde havt det godt paa Reisen. Mig interesserer dine Bemærkninger om Bygningsstilen naturligviis meget, om jeg ikke har alle Detaillerne i saa frisk Minde, at jeg overalt \"kan være med\".- Ogssa jeg havde derfor gjerne seet noget mere om Dig selv, om dine Vandringer og om de Indtryk Du har modtaget i forskellige Retninger, thi jeg antager da ikke - hvad Dit Brev let kunde give anledning til - at Architecturen er det Eneste, der har beskæftiget din Tanke og dit Sind. Mindst tilfredsstillende hos os er dog din uforbeholdende Tilstaaelse om at Menneskene interesserer Dig saa lidet, thi dette vidner om at min Frygt for enensigig eller skjæv Retning i din Udvikling er altfor begrundet og at det vistnok vil kræve megen Tid og megen Opmærksomhed paa Dig selv, at faae denne store Mangel rettet.- Jeg kan ikke noksom

anbefale Dig, at rette dit Blik mod Meneskelivet og at bestræbe Dig for at træde i nærmere Vexelvirkning dermed, thi kun dermed kan din Aand beriges og vækkes til fyldigt Liv; uden den bliver Du tung og kjedelig og vil, tidligere eller senere, komme til at føle, at dit Liv har været forfeilet i sin Udvikling.-- Nu vil du jo snart forlade Paris og komme til at befinde Dig ene blandt Fremmede i Strasbourg og dér, hvor Du er henviist til Dig selv, antager jeg at Trangen til at slutte Dig til Mennesker af sig selv vil gjøre sig gjældende. Jeg bør maaskee helst nu undlade, efter gammel Vane at tænke for Dig og overlade til Dig selv at finde og vælge din Vei, men nogle Antydninger til din nærmere Overveielse vil jeg dog meddele.- Jeg antager at Bourgeois vil raade

Dig til at gaae til October at gaae til Strasbourg for at lære Bryggeriet.- Der gives mange større og gode Bryggerier der, af hvilke han dog særlig anbefalede mig de 2, som jeg besøgte, Hatt's og Schützenberger's, som begge ere fortræffelige; om andre kan jeg derfor ikke tale.- Forudsat at Du kommertil at vælge mellem disse 2, antager jeg at Du først vil, besøge dem begge, med hilsen fra Bourgeois og fra mig og gjøre foreløbigt Bekjendtskab

med Mændene og deres Sønner, som sandsynligviis ville føre Dig omkring. (Husk paa at jeg har omtalt Dig som Chemiker af den polytechniske Skole.) Du vil da maaskee kunne skjønne, hvor Du helst bør søge at faae Adgang til at \"studere\" Bryggeriet. Schützenberger var henrykt over min Beslutning at lade Dig blive en grundig Chemiker og kom mig med sydtysk Gemytlighed imøde. Det samme jevne, men noget simple Præg havde hans Familie, som er aldeles tysk.- Den gamle Hatt (d.v.s.) kun gammel gammel i Modsætning til Sønnen) havde øiensynligt mere Dannelse og talte Fransk:- Med Sønnen (lidt yngre end Du) som førte mig omkring talte jeg tysk (med lille red.) og han svarede i samme Sprog, men han taler vistnok ligesaagjerne Fransk. Det var en meget elskværdig ung Mand. Familien saa jeg ikke. Maaskee kan Bourgeois forud give Dig nogen Oplysning om Familieforholdene for de Forskjellige Bryggere, om Sproget de tale, osv. Naar Du da har orienteret Dig og seet hvor du helst vil være, haaber jeg, at der med Bourgeois' Anbefaling ikke vil møde (\"Dig\" tilføjer fru Kristof, red.) nogen Vanskelighed ved at gaae og studere Bryggeriets Praxis, men for at Du kan komme i det ønskelige Forhold til Familierne

gjælder det om, at Du strax fra Begyndelsen gjør Indtryk af en dannet og beleven ung Mand.- Du maa \"nedlade\" Dig til at sige Smigerier, sige, at din Fader har admiré deres udmærkede Bryggerie og anbefalet Dig dette fremfor alle de andre jeg har seet i forskjellige Lande og at jeg ikke noksom har kunnet prise den elskværdige Fore-kommenhed jeg har mødt der; at jeg glæder mig til engang atter at besøge dem; osv.- At Du vil deltage i de forskjellige Arbejder er en Selvfølge, men Du maae dertil anskaffe en egen Arbejdsdragt, (ikke bruge en gammel forslidt Frakke, Vest og Buxer), og søge at faae Plads til Arbejdsdragten paa Bryggeriet, saa at Du udenfor Arbejdstiden kan

vise Dig proper og ziirlig. Naar Du en føie Tid har gaaet stadigt med Arbeidet i Bryggeriet, tvivler jeg paa, at Du vil finde det hensigtsmæssigt at anvende hele din Tid paa denne Maade og at Du vil føle Trang til, ja Nødvendigheden af, at opfriske din Chemie og Physik, hvortil jeg troer der vil være Leilighed i Strasbourg, hvor der (er, red.) et slags Universitet, der bl.A. indbefatter en videnskabelig Lærestalt i Chemie : école supérieure de Pharmacie, altsaa vistnok et godt Laboratorium.

Herom vil jeg raade Dig strax ved Ankomsten til Strasbourg at søge Oplysning, da der muligt er visse Formaliteter at iagttage for udlændinges Optagelse.- Uheldigvis ligger alle de nye og større Bryggerier uden for Byen i en ikke ganske ringe Afstand (de ældre Bryggergaarde, hvor Eieren sædvanligt Boe, inde i Byen, bruges kun som Udsalgssteder). Du maae altsaa nødvendigviis tage Bopæl derude i Nærheden og vil saaledes have en lang Vei til Lærestalterne i Byen.- Kunde Du i Strasbourg finde en Brygger, der som Velten i Marseille, selv er Chemiker og har et lille Laboratorium, var det naturligtvis det bedste, men en saadan findes næppe endnu.- Dersom Du kunde give Impulsen til at en Søn i det Huus Du kommer fulgte dit Exempel, vilde det være særdeles heldigt og behageligt for Dig, han vilde bedre end Du i Førstningen kan, være

istand til at bedømme hvilke Analyser og Experimenter der vilde være mest lærerige for Dig som Brygger.- Da det nu er paa Tiden at Du bliver Brygger heel og holdent, tør jeg ikke tilraade Dig at dele din Opmærksomhed ved at tage undervisning i Fransk, hvortil Du jo vistnok endnu trænger, men naar Du stadigt taler

Fransk, vil dette jo ogsaa hjælpe godt, i Forbindelse med at Du i ledige Timer skriver Stile paa egen Haand.- Muligt kunde Du udvexle Kundskaber i Chemie og i Fransk med en Bryggersøn.- Dog nu gaaer jeg atter for vidt og glemmer at jeg burde overlade til Dig selv at udfinde den rette

Maade at anvende Tiden og ordne din Virksomhed. Altsaa basta.- Jeg har tøvet til idag med at skrive for at kunne meddele Dig Udfaldet første Bryggeriforsøg i det nye Apparat til Dampbrygning hvilket blev foretaget igaar. Det var særdeles tilfredsstillende. Alt gik fuldkommen regelmæssigt og paa nogle Ubetydeligheder nær vare alle de enkelte

Dele i

complet Stand og Hensigtssvarende. Jeg havde næret nogen Frygt for at Ophedningen navnlig af det kolde Vand og den første Tykmæskning til Koghede skulde tage længere Tid end forhen ved Ildens directe Virkning, men tværtimod gik det hurtigere nu med Dampens Varme. Ogsaa viste mine Dampkjedler sig mere end tilstrækkelige til at forsyne Kogeapparatet i Forbindelse med Dampmaskinen.- Det franske Mæskekar var ogsaa i Brug og er nu baade tæt og i det hele tilfredsstillende, men

det har kostet endeel Arbeide her paa Stedet og er derved, inclusive Told og Fragt blevet noget dyrere end det danske.- Havde Carpentier kunnet sende Karret helt færdigt, vilde Prisen have været omtrent ens for begge.- Min Dampbryggerkjedel er ganske af samme Form som den

gamle, en liggende Cylinder af 2 Al 21" Diameter og 6 1/4 Al længde, af Kobber, den øverste Halvdeel og de bugede Endebunde c 2 Linier tykke men den underste Halvdeel af Cylinderen, hvorpaa Dampen virker 6 1/2 Linie tyk. Denne nederste Halvdeel er omgivet af en Enveloppe af

Smedejernsplade.-Bryggerkjedlen er som Du veed, damptæt lukket og jeg kan koge deri med indtil 1 Atmosphæres Tryk. Jeg vil nu forsøge Kogning med noget Tryk dog næppe med en heel Atmosphære.- Ogsaa vil jeg forsøge en Methode, jeg saa hos Velten, der dog kun er en

Modification af det baierske Princip. Jeg har havt saameget at tage vare, at jeg ikke har faaet skrevet til Velten for at afkjøbe ham hans Opfindelse, som han har taget Patent paa, men jeg agter at gjøre det, skjøndt det næppe vil have andet end theoretisk Interesse for mig.

Hvad Forholdet mellem dansk og fransk Maal

angaaer, behøver jegs.8kun at sige at en Cubikfod dansk = 32 Potter; en dansk Korntønde = 4 1/2 Cubfod = 144 Potter en dansk Øltønde = 4 1/4 Cubfod = 136 Potter

1 Cubikfod Vand veier 62 pund (pundtegn, red.) En Pot Vand veier 1 Pund 30 Lod ved 4 grader R En fransk Litre Vand veier 1 Kilogram = 2 pund

Altsaa er 62 Litre = 64 Potter En Hectolitre altsaa liig 103,226 danske Potter.

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

Hermed maa jeg slutte.- Jeg skal op i Bryggeriet og se om de nye Støbkar ere tætte, osv, og saa skal jeg ind til Byen til min franske Lærer.- Det kniber med at finde rede i de franske Negationer i Hovedsætninger og Bisætninger, bekræftende, spørgende, benægtende spørgende osv, men det gaaer dog fremad. Lev vel! Lad mig nu snart høre hvilke Planer Du har og hvorledes Du tænker at udføre dem, saa vil jeg herefter beflitte mig paa ikke at tænke saameget forud for Dig.

Din hengivne
Jacobsen

1966 (a) 11te September 1866
C.M. Kære Carl!
Det var saa den fjerde Eid at det blev saa
Aldersper aften i. I onsdag, thi den Maaned
begyndt at blive meget urolig naar at der var
gaaet 10 Dage siden vi havde saa dig, maalt jeg
bevilgede fandt end, at det var saa urolig
naar man var saa. - At det blev saa
Sabbat Gæstgæverne bevilgede jeg ikke at sige, ifølgende
det blev indfødt i Indfødt af Lutherske for
endtagen det, at der fandt det godt saa
Mig indfødt i den Lutherske og
stille urolig end, og jeg end ikke saa alle
det samme i saa fjerde Minde, at jeg havde "Lutherske
naar end". - Og jeg fandt det saa
naar end og dig selv, om den Lutherske og
om de Lutherske der var endtagen i fjerde Minde
indtagen, thi jeg endtagen de ikke. - End det blev
Lutherske Lutherske det - at Lutherske
det fjerde, der var Lutherske den Lutherske og det
Minde. - Minde Lutherske Lutherske for os og dig
indfødt Lutherske Lutherske om at Lutherske
saa dig saa Lutherske, thi det endtagen om at Lutherske
for om Lutherske Lutherske Lutherske i den Lutherske
og Lutherske Lutherske og at det Lutherske Lutherske
Eid og Lutherske Lutherske Lutherske Lutherske, at Lutherske
Lutherske Lutherske Lutherske. - Jeg Lutherske Lutherske

anbefale dig, at sølle dit bilet paa Museumet
og at besøge dig for at se de i menneskes Magel-
niskning komad, thi den komad kan den Aand
bevogt og multhet dit et fjeldigt Len; inden den bliver
den tung og fjedelig og mit, det ligner alles faar,.
kan den dit at fole, at dit Len har været forfæltet i
sin Hvidling. - - Thi mit den jo først forlad
Paris og kan den dit at besøge dig ene blandt
Landskabet i Strasburg og den, naar den er fremst
dit dig selv, antages jeg at Ennen dit at stille
dig dit Museum af sig selv mit gjæn sig gjeldende.
Jeg har maaken selv ^{en} smukt, efter gammel
Naar at se de for dig i antolade dit dig selv
at finde og maler den thi, men nogle Antyd-
ninger dit den nærmere Ommeielse mit jeg dog
møder. - Jeg antages at Bourgeois mit naar
dig at gaa dit October at gaa dit Strasburg,
for at se den bygget. - Den giort mange stuen
og gode bygget den, af smille den dog, først
anbefale mig de 2, som jeg besøge, Hall's og
Schindenbergers, som begge ene fortræffelige; men
anden den jeg drøfter ikke tale. - Lær det at
den kan den dit at maler mellem de 2, antages jeg
at den først mit besøge den begge, med jelske for
Bourgeois og for mig og gjæn fortræffelig betydelig

med Manden og den gamle, som sandtydeligvis
ville gøre sig anstendig. (Jeg saa at jeg var udsat
for en Epistole af den velgørende Kone.) Vi
sagde da med hinanden, at vi ikke
sagde at gøre Afgang til at "stude" læggende.
Schindlenberger var meget mere i
at gøre sig blinde og grundig Epistole og
mig med sigtlig Grundfølelse ind. Det kunne
jamen, men meget smukt, som sandt
sagde, som et almindeligt. - Den gamle Kone (d. m. f.)
kunne i Kone (d. m. f.) som sandt
men almindeligt og sandt. - Den gamle
(d. m. f.) som sandt mig anstendig
sagde og som sandt i sin egen
måde ligesom sandt. Det var en meget
almindelig mig Mand. Familien
sagde mig. Manden var
Bourgeois som jeg sigte mig
Oplysning om Familien
sagde, som sandt i Kone, afm. - Men
da jeg var anstendig sig og
sagde, sagde jeg, at den med
Bourgeois' Anbefaling
ikke vil være mig sandt og
stude læggende sagde, men
sagde at den sandt i
sagde i det sandt i Kone

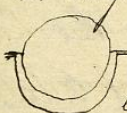
gjaldes det om, at den Snag fra Kongindesiden
gjæs Tugt og af en Kunst og Balance i en
Mund. - Den maa "indlade" sig til at se sig
over, se, at den Læge har admiret den
indvirkende Kongen og færdig med alle franske
alle de andre jeg har set i forskellige Lande
og jeg ikke nok som har Læge og de af dem;
Lægeamterne jeg har mødt der; at jeg glædes
en til en anden, at de Læge der; af. -
At den vil hylde: de forskellige Læger
er en Følges, men den maa dog ikke afslutte en
egen Arbeidsdag, (ikke bruge en gammel færdig
Snak, Hæst og Læge), og jeg at se, hvad til
Arbejdsdagene for Kongen, for at den indvirkende
Arbejdsdagene kan se sig selv og gælder.
Men den er færdig og har gæstet sig med Arbejde
i Kongen, Læge og jeg, at den vil hylde det
Lægeamterne at anse den Læge og den
Mund og at den vil se den Læge, ja Lægeamterne
Læge af, at afslutte den Læge og Læge, Læge
jeg har set den vil se den Læge; Lægeamterne
den at Læge Lægeamterne, den Læge. A. indvirkende
en indvirkende Lægeamterne: Læge: école
superieure de Pharmacie, at den vil se at
gæst Lægeamterne.

11/9 66 (66) C.M.
Jeg vil jeg saad. sig strax med Aarkundten det
Strasbourg at jeg Oplysning, da det muligt er
nåde Samfundet at indtage for Høvedning
Ophæls. - Uheldigvis ligger alle ^{de nye af Rørm.} Enggarn
inden for Bjerg i en sk. gaude mig. Offland
for alder Enggarn, som forer forbrændt her, inde
i Bjerg, kunne den som Høvedning. Nu maa
altså nødvendigt lade Kagal drinde i Høved
Juden og vil saaledes Jaa en lang Høved
Lænsbæltene i Bjerg. - Endre de i Strasbourg
funde en Enggarn, der som Vædder i Marseille
faldt og Høved og for et lille Laboratorium,
som det naturligt er at lade, men en saadan
funde mig uden. - Derfor de lunde jeg
Kunne det at en Daa i det fund de Samfund
fulgte det Høved, mildt at maa fundet Høved
og Høvedet for sig, Høved mildt bade ind de
i Høveden der, men ikk det at Høvedet fund
Analyse og Høvedet der melle maa melle
Lænsbælt for sig som Enggarn. - da at en
for tiden at de blime Enggarn Juel og Juel
kun jeg ikk lunde sig at dele den Opmærksom
at lade Høvedning i Høved, Høved de
jo mellek uden Høved, men maa de Høvedt Høved

Traacht, mit allen je agfan Jalpa gast, i: Aankindell
 und at di i: ledigen Eiden Prinses Hils van agan
 jaant. -- Miltigt kind di inderle Eidenhalas i:
 Juus ag i: Traacht und in Leijjnosfai. -- Aag,
 in gaans jiz alles far nicht ag glaumes at jiz
 kunds anrolade dit dij fela at infind der netle
 Maade at aunsende Eiden ~~pa~~ ag anden dii Milt.
 sampt. Alfan basta. —

Jeg har kunnet det idag end at bringe for at
kunne meddele dig Meddelelsen af det første Bogen
minne forslag. Det nye Apparat det samfundsmæssige
fælles klasse forslag at igangs. Det nye forslag det
fordelellende. Det er fælleskunnen og de mest
og den nye Udviklingsplanen med alle de
mulige dele i samfundet og fælleskunnen.

Jy Landt want wegen Jacht dat al Oefeningen
 manlij of al Lede Wand of den fienste Oefening
 die Jacht fiele Lage kengen. Ede and fapen
 and Lede fienste Oefening, men Oefening get al
Liedigen in met Jacht Wand. Oefening
men Jacht wand fien men and Lede fien
 al fapen Jacht wand: Lede fien and Jacht
 wand. - Het fienste Wand wand wand: wand
 of al and wand wand: al fien Lede wand, men

alt for højt endel Rødt for paa Skidt og so
skand, inclusive Told og Tugt blødt uagt Dyrer
and de danske. - Jætte Carpentier Tindstaud Tindst
fælt fædt, midt foran fælt med ~~and~~ ^{and} and
for begge. - Min Rødt Rødt er gælt
af fælt fælt fælt fælt, en liggende fælt
af 2 de 21" diameter og 6 1/4 de liggende, af fælt
den anden fælt af de liggende fælt i 2 Liggende
fælt den den liggende fælt af fælt, fælt
dæmper midt 6 1/2 Liggende fælt fælt fælt
er angivet af en fælt af fælt fælt
 - Rødt fælt er, fælt den med fælt
fælt og jeg fælt fælt fælt fælt fælt fælt
fælt fælt. - Jeg vil en fælt fælt fælt fælt
fælt fælt end en fælt fælt fælt. - Og fælt fælt
fælt fælt fælt fælt, jeg fælt fælt fælt, fælt fælt
fælt er en Modification af de fælt fælt fælt
Jeg fælt fælt fælt et fælt fælt, at jeg fælt fælt
fælt fælt fælt fælt fælt fælt fælt fælt fælt
fælt fælt, fælt fælt fælt fælt fælt fælt fælt
fælt at fælt fælt, fælt fælt fælt fælt fælt fælt
and fælt fælt fælt fælt fælt fælt fælt fælt
fælt fælt og fælt fælt fælt fælt fælt fælt

Lad at jeg at en Eukliefad Sausk = 32 Paller,
en Sausk Lardaind = $4\frac{1}{2}$ Cubfad = 144 Paller
en - Olkeind = $4\frac{1}{4}$ " = 136 Paller.
med 40 R. { 1 Eukliefad Mand min 62 tt.
for 100 Mand min 1 tt 30 Lad.
for fransk Lire Mand min 1 Kilogram = 2 tt
Alfha = 62 Lire = 64 Paller.
for Hebelitre alfha lig 103,126 dansk Paller.

Jegund man jeg Riitla. - Jeg skal
og i kloggeant og for an de nye Skibben
som ligger, og for skal jeg ind til
legen til min faarske Lærer. - At Gude
und at finde Lær i de faarske Magatiner
i Jernbetunings og betunings, belastende,
fængende, beugende fængende og. man
at gaar dog fængende.

Lad mig min faarske Lær Lær
flere din Lær og faarske din Lær at
indfær, for mig jeg faarske befætte mig for
at et Lær faarske fængende for dig
din fængende Jacoben.